

târunt, quod sanè prodigii speciem aliquam præferat, sed statim Deus immisiss in angues Mosaicâ virgâ et vorari illos, et frandum indicari voluit. Cùm verò Mosaicum prodigium æmulaturi magi illi ciniphes educere conarentur, re frustra tentatâ, tandem divinâ virtute valere Moysen professi sunt. Quid quòd ulcerum plaga in Ægyptiis seviens, nec magis pepercit? Quòd nihil illi incommodi Israelitis inferre unquam valuerunt, qui etiam inter tot mala, per Ægyptium grassantia, aliâ semper pace fruebantur?

Conferat planè, si quis velit, Jesu Christi, Moysis et Apostolorum, cum prodigiis magorum Pharaonis, et Apollonii Thyaneæ, et numinum paganorum; immane quantum discrepent inter se illa omnia intelligei. Factumne unquam à demone legions, ut amicum cursum suspenderet, polagum diffunderet, amaricantes corrigeret aquas potabilesque educeret à silice, futura è plurium casuarum consensus pendencia diù ante prædiceret, defunctos, post plures sepulturae dies, revocare ad vitam? An de magis vulgatum est unquam, quòd stratis in undis graderentur, cecos illuminarent, gibbos, mutosque à primis precepsibus solo nutu restituerent? Ea verò, quæcumque fuerint, magorum atque idololorum prodigia, quis retulit? Integrane fide viri, cœvi, testes oculati, qui eorum rerum veritatem sanguine et vitâ testati sunt?

Tota demonis vis in obsidendis divexandisque corporibus, morbis incutendis, probis viris tentandis impenditur. Christo videndum se præbuit, quòd scilicet ab illo imprudente et incauto cultum extorqueret. Potestatem suam ad malum tantummodò injuriamque inferendam habet expeditam; nunquam non mendacii, superstitionis et impietatis patrem se probans. Sermones cum Evâ miscet, cui bono, nisi ut dictis illa Dei pervicaciâ obsistat? Vim omnem suam in Jobum exerit, quòd scilicet de firmissimâ patientiâ arceæ in barathrum desperationis miserum deturbet. In impietatem tandem atque calamitatem redigendis hominibus, potentia suæ nervos omnes demon ejusque ministri intendunt.

Angeli itaque tenebrarum præ libito in Angelos sese lucis transformant; Beelzebub malis depellendis spiritibus interdum laboret; pseudo-propheta sub dolosis prodigiorum musepulis vel electis ipsis moliantur insidias; semper tamen veritatis à mendacio discernende ratio erit explorata; gesta ipsa filiorum mundi et tenebrarum, dogmata, doctrina, fides facem præferent, ne errare contingat. Rudiores quique ex fidelibus, judicio atque sanctionibus Ecclesie, ut par est, inherentes, à factorum prodigiorum dolis minimè sibi timebunt. Ecclesia est enim de missione atque bonorum malorumque Apostolorum meritis judicium. Simonem damnat, prodigiis licet supra fidem coruscanti, oculi alta petenti, anathema continuo dicimus. Miracula doctrinam, et doctrina miracula fulcit; mutò illa sibi juncta atque compacta in unum coalescunt. Quare populo judicium, quemadmodum de doctrinâ, ita de prodigiis interdicitur; utrumque enim amplexa eorum fides, et doctrina, quam miracula ful-

ciunt, et miraculis, quibus subnexa doctrina, cæco illos obsequio colla submittere jubet. Deductum à miraculis, Ecclesie judicio probatis, argumentum firmum semper quâ rudiioribus, quâ doctis fidelibus miracula in deteriorem partem judicii lancem inclinarent. Si verò utrinque miracula pugnent, tunc ad regulas supra à nobis præscriptas foret recurendum; nempe ad examen doctrinae, ad miraculorum characterem; spectandi mores illius, qui prodigiis claret; consulenda Ecclesie auctoritas; et preces inprimis adhibende, ut ab omni præsumptione, atque immo-dico votorum astu libera mens, errorem faciliè à veritate discernat.

Veri itaque miraculi characteres sunt: 1° viræ agentis omnes naturales notas (vide *Pensées de Pascal, artie. des Miracles*), ignoratasque excedat. 2° Ad Deum et Jesum Christum dirigat. 3° Ne quid in veram doctrinam, pietatem, et Ecclesiam labis admittat. Rectam hanc miraculorum ideam habuisse Pharisæi Jesu Christi ætate, videntur, ex quâ scilicet illi argumentum in eundem Jesum Christum prætendentes, omnes ab illo et doctrinae et morum characteres abesse contendebant. Legem illi è occasione profertentes in medium, cautum Judæis dicebant, ne prodigiorum fulgore prestricti, doctrinam contra legem aliquam subrepre pertererent, omnia quin potis sacerdotum judicio de Prophetis decernentium, fore reservanda. Singula autem hæc in Christum urgebant; cum legis prævaricatorem, damnatam jam sacerdotum judicio doctrinam spargentem arguebant. Quod igitur Jesu Christo absolvendo apud populum supererat? Quis à populo jure meritoque ab ejus consuetudine non se continuisset? Nec tamen Jesus immunes à culpâ Judæos, doctrinam suam recipientes, pronuntiavit; ait enim: *Si opera non fecissem in eis, quæ nonne alius fecit, peccatum non haberent* (Joan. 15, 24). Erat igitur eorum ex miraculis doctrinae argumentum caperent; nec Judæi immunes erant à culpâ, si tantâ miraculorum gloriâ coruscantem Christum non agnoscerent. Recta planè Nicodemus philosophatus est, illis ad Christum verbis (Joan. 5, 2): *Scimus quòd à Deo venisti, Magister, nemo enim potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi fuerit Deus cum eo*.

Nec planè aliud querendum est nobis argumentum, ut aliquis à Deo missus demonstretur, si certis miraculorum signis claruerit; ipsis enim impressis à Deo et veritate characteribus distinguitur adeò, ut quavis suspectam doctrinam serere videatur (quam de Christo suspitionem faciliè Nicodemus admittere poterat, quippe qui Pharisæorum traditiones credebatur evertere) omnes tamen dubitationum tenebras, nitens miraculorum fulgor depellit; neque enim Deus in errorem unquam inducere credendus est. Induxisse autem in errorem oporteret, si corruptæ doctrinae disseminatoribus prodigia servirent; nisi tamen ea esset doctrina, quæ ipsa se falsitatis apertissimè argueret, vel saltem ab alio, clarioribus patris prodigiis, non argueretur. Quid enim alioqui in Ecclesia constaret? Si nimirum Ariani, Scripturas prætendentes dogmatum suorum stipendiaria haberent prodigia, eaque vicissim prodigia nulla fuissent apud Catholicos, isdem alioqui Scripturis inherentes, tum sanè prodigiis inspectis ad prævam Ariatorum doctrinam vel inviti pertraheremur. Hanc igitur invidiam, deducendi scilicet in errorera

mortales, subisset Deus (quod planè ab illo, sanctitatis et justitiæ normâ, alienum est), si id unquam committeret, ut in æneipii atque obscurâ questione miracula in deteriorem partem judicii lancem inclinarent. Si verò utrinque miracula pugnent, tunc ad regulas supra à nobis præscriptas foret recurendum; nempe ad examen doctrinae, ad miraculorum characterem; spectandi mores illius, qui prodigiis claret; consulenda Ecclesie auctoritas; et preces inprimis adhibende, ut ab omni præsumptione, atque immo-dico votorum astu libera mens, errorem faciliè à veritate discernat.

Singulare etiam aliquid in hoc argumento observat Tertullianus (contra Marcion, lib. 5). Deductum à prodigiis argumentum, ait, extenuasse Dei Filium visus est, cùm illam veritatis dotem etiam mendacio, et pseudo-prophetis communem fieri permisit: « *Temerariam signorum fidem ostendit, ut etiam apud pseudo-Christos facillimorum*. » Quæ cùm ita sint, addit Tertullianus, undenam Christus auctoritatem prodigio vindicat, ejusque recipiendum præcipit testimonium, ab eodem interim privilegio patratâ à pseudo-prophetis miracula excludens? undenam, inquam, nisi quòd cùm primus ipse venisset, verique miraculi characteres omnes explicasset, ipse sibi fidem conciliavit, atque sibi cordium dominium asseruit? Quemadmodum enim primus à balneo ingrediens; vacuum tenens sedem, oculistis foribus, locum occupat solus, ita pariter Jesus Christus *fidem occupavit, posteris quibusque præcipuit*; puta venturos pseudo-Christos prædicens, atque depingens, fidem illis omnem abrogavit.

Donatistis Pontifici cujusdam miraculum jactantibus, factamque divinitus vocem Donato, dum præces fungeret, narrantibus, S. Augustinus hæc exponit (in Joan. tract. 15): 1° hæreticos semetipsos deceptisse, fabellis fidem addicentes; quibus sin minus ipsi crederent, illud saltem commississe, ut nos eadem impo-nendo deciperent. 2° Esto, ait, miracula penes Dona-

tistas fuerint, charites tamen hæreticis deest, sine quâ fides vel ipso montes transferens, nihil est. Charitas autem nulla est, ubi unitas scinditur. 3° Contra istos « *mira biliorum cantum me fecit Deus meus, dicens: In novissimis diebus exurgent pseudo-prophetae, facientes signa, et portenta, ut in errorem inducant, si fieri possent, etiam electos*. » Miles, qui castra deseruit, rudiioribus agricolis terrorem potest inducere; qui verò agere fidentius voluit, observant diligenter, nun castra et socios miles ille sequatur, nullo militari ille privilegio fruatur adhuc. Si enim à reliquo militum corpore avulsus, nihil sibi de sociis promittere possit, minas incassum intorquet. Eandem comparisonem in medium addocit alibi etiam Augustinus (lib. 85, Quæst. q. 79, art. 4. Item serm. 90, et Chrys. in Matth. 7, 22; et alios PP. in eundem locum), cùm magorum et sanctorum miracula ex fine ab utrisque intento, et patrandorum miraculorum auctoritate distinguit. Magi enim gloriam sibi, sancti verò Deo tantummodò procurant; illi certâ quadam angustis limitibus præscriptâ virtute utuntur; sanctus verò publica collata facultas ex cœli terræque Domino derivata conceditur.

Latius lucensque de veris falsisque prodigiis deducta in summam religiones, asserimus, 1° patrandorum miraculorum auctoritatem penes Deum unice manere; quippe qui contra præscriptas atque vulgares nature regulas manum suam, quæ cuncta dirigit, pro arbitrio retrahere nunc possit; 2° hominibus, angelis, malisque spiritibus idem aliquando permitti, Deo ita disposito, ut creaturis suis justitiæ ac misericordiæ suæ ministris utatur; 3° spiritus à corpore lheros, in corpora naturaliter agere posse; 4° prodigia illa de magis Pharaonis relata, mera demonis prestigia reputanda; 5° veris miraculis auctoritatem externam conciliari tum à populo, tum à doctrinâ, moribusque illius cui referuntur acceptâ, ac tandem ab Ecclesie approbantis auctoritate. (CALMET.)

DE TRANSFRETATIONE ÆRYTHRÆI

Dissertatio.

Inter ea quæ in sacris Scripturis referuntur prodigia, plura sunt, quorum magnum adeò ad religionem rationem est, ut illis à licentiosorum cavillis, falsis imperiorum hypothesibus, vanisque ratiocinationibus incredulorum liberandis, nunquam satis laboraretur. In horum planè censum transitus maris Rubri habendus est, cujus scriptores særi memoriam non semel Hebræis refricandam censuerunt; quippe quod pro veritate religionis, atque potentia Numinis monumentum esset incopencensum. Nullum sanè lapidem non movit spiritus mendacii, ut omni ætate tenebras apertissime luci offunderet; sive insinuans, ut miraculi vis ad naturæ leges reducta, ab impis cluderetur; sive

fabellis aliquibus anilibus veritate admixtis, eò supersticiosi quidam adducerentur ut specie religionis prodigii auctoritatem et veritatem imminuerent. Utrique planè veritati opponuntur; quæ scilicet veritas ingenio nitore contenta à facis omnibus abhorret, tenebrasque depellit. Nos igitur nudam prodigii veritatem aperiemus, diæta in adversum omnia simul refutare conati.

Transfretati Erythræi memoria non apud Hebræos sacrosque eorum libros tantum, sed apud profanos quoque ipsosque populi adversarios mansit. Diodorus Siculus (Bibl. l. 5, c. 5) de Ichthyophagiis circa extremam occidentalemque oram maris Rubri incolenti-

bus, refert receptum apud illos ferri, pelagum immo-
dici cuiusdam æstus impetu in duas partes discissum,
immum fundam arenam herbasque vestium exhibuisse,
refluentes tandem aquas hiatum æquasse; quæ scilicet
aliud, quàm in Hebræorum transitu prodigium,
spectare vix credimus. Sacerdotum Heliopolis in Ægypto
eà de re tradit ad Mosaicam narrationem prorsus
accedit (Artapan. apud. Eus. Præp. l. 4, c. 27).
Moses, ait Trogus, pulsus ex Ægypto Hebræis ducem
se prebens, ejus regionis idola unà secum abstulit,
quæ reptantes armis Ægyptii, domum redire tempe-
statis compulsi sunt (Justin. lib. 36); quin potius im-
provisis maris refluxu omnes unà cum rege oppressos,
ex S. historie testimonio discimus.

Inter eos, qui de prodigii hujus fide minis aliquantò
meriti sunt, Josephus haberi inter primos potest;
postquam enim divisum pelagum vix elatà Moysis virg-
gâ, simulque incolentem trajecisse populum, duce ite-
neris Moysæ, periisse verò recurrentibus aquis Ægypto
narravit, addit deinde (Antiq. l. 2, c. ult.): *Hæc ego, ut in sacris codicibus inveni, ita singula conscripsi.*
Nemo autem mirari debet tanquam incredibilia, si priscis
hominibus, ad multam etiam tum rudibus, de salute pe-
riclitantibus, via per mare patuit, sive Dei voluntate, sive
naturæ sponte; quandoquidem heri, et nudius tertius,
Alexandri ductu, Macedonibus Pamphilium mare cessit;
id quod omnes testantur, qui res gestas illius regis scripto
prodiderunt. Hactenus Josephus, qui ad eam de transi-
tu Erythræi historiam perinde esse censuit, sive quis
divinæ Providentiæ consilio, sive naturæ sponte con-
tingisse crediderit. Hoc autem in historico, veritati et
religioni unice studente, indignissimum esse quis
negat?

Quæ verò ille de transitu Alexandri per mare Pam-
philium narrat, aliter prorsus contigisse ex Strabone
intelligimus (Strab. l. 14). Narrat enim regem illum
Pamphilie oras intertempivo tempore tenentem, cum
ardium per montes transitum offensisset, secundum
regionis latera, captatâ æstus maris opportunitate,
exercitum deduxisse, quantum, inquit, milites per
aquam ad pectus usque iter habere integrâ die cog-
erunt. Eandem rem paulò aliter apud Arianum rela-
tam legitimus (Exped. Alexand. lib. 1). Cum, inquit,
Alexander è Phaselide movisset, partem exercitus per
montes, ad urbem Pergen penetrare, breviori quidem
sed difficillimo itinere jussit; reliquam verò copiarum
partem ipse secundum littus ducere per viam, si
quando auster flaret imperviam, constituit. Illud au-
tem commodi accidit, quòd averso vento insperato
quiescente, secundum alter succederet, non sine numi-
num consilio, facile iter Macedonibus parantium.

Porrò longè aliud est partem exercitus, qui planè
universus 55,000 virorum non excederet, secundum
maris littus, captatâ fluentis pelagi, flammis secundi
fluctuum et aquarum refluxuum impetum remorantis
opportunitate, per viam planè pacatam plenâ die de-
ducere, quòd ab Alexandro factum legitimus; aliud
autem per dissectum pelagi sinum coram ipsis hosti-
bus à tergo instantibus, noctisque terrorem augenti-

bus ultra 4,000,000 hominum traducere, quibus et
impedimenta universi populi aliò migrantis cum fami-
liâ universâ et gregibus, adjicienda sunt; quòd de
Moysæ in sacrâ historia refertur.

Inter veteres nonnulli apud Gregorium Turonensem
(Hist. lib. 1, c. 10), S. Thomas (in 1 Cor. c. 1), To-
status (in Exod. 14, quest. 19), Paulus Burgensis (in
Exod. 14), Genebrardus (in Chron. ad ann. 2250),
Grotius (in Exod. 13, 19), Vatablus (in Exod. 14),
Aben Ezra, alique ex Rabbiniis apud Fagium, in eâ
fuerunt opinione, Hebræos non quidem in adversam
maris ripam evasisse; sed descripto veluti in alveo
semicirculo, ad superiora ejusdem littoris contendisse.
Prodigium illi quidem non negant, nec in aliam à
communi sententiâ deduci se passi sunt, nisi difficul-
tatis evitandis, quas vulgari opinione plures ap-
ponunt.

Primò enim notant, Hebræos vix Pelago egressos
deserta Etham, unde præcedenti die moverant exce-
pisse, iis verò, tridui itinere transgressis, Maram ve-
nerunt (1). Porrò desertum illud secundum littus oc-
cidentale Erythræi protensum nunquam decurrere
potuissent Hebræi, nisi citra Erythræum se continen-
tes, ad superiora tantum ejusdem littoris contendis-
sent. Verùm urbis Etham certo situ designat, diffi-
cultas tota dissolvitur. Eam igitur urbem (Buthum
ipse appellat, quemadmodum et Septuaginta Buthan)
Herodotus in Asiâ, lib. 2, cap. 75, constituit, ad lo-
cum scilicet ubi montes Arabiæ facti divortio vastam
ad latera Ægypti planitiem mediam excipiunt. Fuit
proterea Etham urbs Arabiæ, ad extremam maris Ru-
bri oram, vix inter Ramesse et Sinai adjaçens. Eò
Moyses cum venisset, nihil sibi à Pharaone imminere
prævidens, iter suum prosequi cogitabat, cum subito
viâ relegere Phihahiroth contendere à Deo jussus est.
Ibi transfretato cum exercitu Erythræo, in desertum
Arabie, quod 7 vel 8 leucis infra Etham jacens repe-
tebat ex urbe nomen, evasit. Nec sanè novum videri
debet, si in regione deserta, ubi urbes rare, loca in-
cultâ et squalentia, nomina ex urbibus ibidem sitis
derivarentur. Quare Israelitas littus tantum rasisse,
et sequè in latere occidentali Erythræi continuasse fa-
teri non cogimur, cum desertum Etham secundum
orientalem plagam potius quàm occidentalem proten-
deretur. Quid, quòd è Phihahiroth, sive Beelsephon
ad Sinai, transfretato Erythræo, via ultra 20 leucas
expeditior erat, quàm si per extremam freti oram
exercitus circumduceretur?

Addunt insuper ad eam, quam oppugnamus, sen-
tentiam asserendam, Israelitas ex alveo reductos ca-
daveribus à fluctibus rejectis disseminatam littus spe-
casse; quod nonnisi in latere Ægypto proximo stanti-
bus pronum fuisset, fluctibus semper ad propinquum
littus cadavera rejicientibus. Sed utri propinquiores
littori demersi fuerint Ægyptii, quis facile divinaverit?
At, inquit, in caput Ægyptiorum recentes aquæ,

(1) Num. 33, 8: *Transierunt per medium mare in
soliditudinem, et ambulaverunt tribus diebus per desertum
Etham.*

atque inter ipsos et Israelitas iter intercludentes, suo
delatè cursu in aversam ab Israelitis ripam (si Israe-
litæ mare fuissent transgressi) cadavera protrussissent.
Verùm hanc illorum objectionem Moyses antea occu-
pavit prodens (Exod. 14, 27): *Cum extendisset Moyses
manum contra mare, reversum est primo diluclulo ad
priorem locum, fugientibus Ægyptiis occurserunt aque...*
Nautibus igitur super Ægyptios aquis, atque è latere
Ægyptum versis primùm refluxere incipientibus, de-
mersa virorum cadavera ante ipsos Hebræos proji-
cienda potius, quàm in adversum ipsis littus excutienda
fuerant.

Hæc igitur sententia, quæ Erythræum transfretasse
Hebræos negat, nullo satis firmo innixa fundamento,
ideò potissimum obtinuit, quòd desertum Etham ad
occidentem ejusdem freti malè constitueretur. Cæte-
rum vetustissimis Hebræorum Josepho, Philoni alisque,
quemadmodum et omnibus veteribus Ecclesiæ
Patribus, non alia sedit opinio, quàm quæ Hebræos
per medium fretum in adversum littus deducit.

Idem Rabbini, quibus Patrum nonnulli, uti Orige-
nes, Eusebius, et S. Epiphanius (Orig. hom. 5 in Ex.,
Euseb. in Psal. 135, Epiphani. her. 64) suffragantur,
et recentiores quidam, ut Tostatus et Genebrardus
(Tost. in Exod. Genebr. in Ps. 135), non dissentiant,
duodecim in mari vias pro numero tribuum patuisse
ex illo Psalmi 135, 45, conjiciunt: *Qui divisit mare
Rubrum in divisiones.* Verùm hæc commodè de bifida
aquarum divisione explicantur, quemadmodum et S.
Hieronymo, Theodoro, Euthymio, ac plerisque re-
centiorum visum est (Hier. in Os. 11, 12; Theod. in
Exod. qu. 2, et in Psal. 135; Euthym. in Psal. 135).
Porrò hi omnes Patres atque interpretes hanc in duo-
decim vias Rabbiniam divisionem appellant. Abra-
ham divisa victimas altari imposuerat, cum subito
ignis de cælo lapsus transitit inter divisiones illas
(Gen. 15, 10). Quid inde? ane plures inter eas victimas di-
visiones statuitur? His omnibus silentium Moyses ad-
didisse juvat, qui sanè hanc circumstantiam posteritati
commendasset.

R. Samuel (lib. de Adv. Messie) in eâ fuit opi-
nionè, aquas scilicet transeuntibus Hebræis substratas
solidum obsequium præbuisse; in quam rem pseudo-
Tertullianus consentiens cecinit:

Calcavit fluctus, hostes demersit in undis.
Sed hæc narrationi Mosaicæ planè opposita seriam
nullam refutationem merentur. Fatemur quidem in
Judith 5, 12, nescio quid de aquis in murum utrin-
que solidatis legi: *Ita ut aquæ hinc inde quasi murus
solidarentur.* Quod cum versione Septuaginta consen-
tit ad Exodi 15, 8: *Divisa est aqua; compacte sunt
tanquam murus aquæ;* sive juxta antiquam interpre-
tationem: *Coagulate sunt undæ in medio mari.* Chal-
dæus legit: *In verbo oris tui sapienter congregatæ sunt
aquæ; steterunt fluentes sicuti murus, coagulate sunt
abissi in corde maris.* Textus originalis ad litteram
reddi potest: *Coærcatæ sunt aquæ; steterunt sicut
acervi fluentia, condensatæ, seu coagulate sunt (ita Ju-
nius, Piscat., Vatab.) abissi in corde maris.*

Erunt, qui eas phrases figuratè et poetico sensu
usurpatas contendant, ut re quidem nil significant
aliud, quàm quòd aquæ utrinque veluti glaciæ concretæ
substiterint; sed nihil obstat quinominis ad litteram
sumantur: constat enim voces illas hebræas pro lacte
coagulato, et aquâ glaciæ concretæ usurpari consue-
visse (Job. 10, 10). Quare doctissimi interpretes sub-
stantiæ aquas, in glaciem concretas, ad utrumque He-
bræorum pertranseuntium latum arbitrarit sunt, quorum
sanè opinio plurimum ab alterâ de itinere Hebræorum
super solidas substratasque pelagi undas discrepat.
Sacerdotes Memphis, referente Artapano (apud Eus.
Præp. l. 4, c. 17), in transitu Hebræorum per Ery-
thræum prodigium intercessisse negabant; quantum,
aciebant, rudi et imperito populo prodigio simile vide-
retur pelagus pedestre iter habentibus pervius. Moyses
itaque, dicebant, cum diutinâ ejusdem maris observa-
tione certum fluentium et refluxuum aquarum arti-
culum, et naturam explorasset, captatâ recentium
aquarum opportunitate, vadum transeuntibus iam mon-
stravit, ut deinde eandem viam tentantes Ægyptios
aque refluxentes demergerent.

Hæc sacerdotum Ægyptiorum commenta vehemen-
ter quibusdam ariserunt, quibus omnis prodigiorum
auctoritas, upote omni vulgari credulitate superiori-
bus, gravissimè accidit. Sæpè illi quidem ejus senten-
tiæ patrociniis resumentes, quo pro illa afferuntur
rationum monumenta validius inculcarent. Nostrâ
etiam ætate non desunt, qui de prodigio quidem dubi-
tati, maturius rem totam examinari postulant; quò
tandem appareat, inquit, an divino prodigio vel
tantum solerti in observando maris æstu Moyses pro-
videntiæ tota ea res tribuatur.

D. Clericus, qui de hoc argumento disseruit (in dis-
sert. de Traject. maris Idumæi), utramque sententiam,
uti credimus, conciliaturus, eorum nempe, qui æstum
à Moysæ observatum, et eorum, qui prodigio divino
rem totam ascribunt; verum quidem prodigium eâ
occasione factum agnoscit. Sed quale illud? Deum
scilicet opportuno subitoque ventum excitasse,
qui et æstum auget, et immo maris fundum latius
recluderet, simulque aquas, ne diffunderent, diutius
contineret. Et vento flante, facilis Hebræis in adver-
sum littus trajectio parata est, quibus tamen in ex-
tremo maris Rubri angulo versantibus, brevior erat
per fretum via decurrenda.

Verùm, si textum Mosaicum paulò diligentius con-
sideremus, atque cætera Scripturæ loca ejusdem ar-
gumentum conferantur, simulque systema illud de tra-
jectione Erythræi, fluentium aquarum opportunitate
captatâ, spectetur; facile inde intelligemus, nescio
in eâ trajectione, si usquam alibi, prodigium conti-
gisse, cujus veritati tota de æstu maris hypothesis
pertinissimè repugnet.

Vix in conspectum maris venerunt Hebræi, obsideri
se hinc Pharaonis castris è regione locatis, inde verò
inaccessis montibus, saxisque præruptis, ac tandem
quem in fronte habebant pelagum animadvertentes,
deficere animis, atque omnem de salute spem abjicere

